

Posudek na habilitační práci
PhDr. Rastislav KAZANSKÝ, PhD.
Súčasn^é problémy výskumu medzinárodných konfliktov
a ich riešenia

študijný odbor 3.1.5 Medzinárodné vzťahy

Práce dr. Rastislava Kazanského *Súčasn^é problémy výskumu medzinárodných konfliktov a ich riešenia* se zabývá – jak ukazuje sám název – mimořádně závažným tématem. Problematika konfliktu patří k jádru politické vědy, ať již pojednává o vnitřní, nebo mezinárodní politice. Fakt, že k tomuto tématu bylo na Slovensku a v Česku publikováno velmi málo původních studií, potvrzuje skutečnost, že politické vědy jsou u nás stále ještě mladým oborem. Tím cennější je, že si dr. Rastislav Kazanský téma konfliktu vybral jak pro svoji badatelskou, tak i pedagogickou činnost.

Předkládaná studie pokrývá hlavní oblasti výzkumu konfliktů v mezinárodní politice, přičemž struktura práce respektuje i didaktické potřeby: charakterizuje základní pojmy, ukazuje na specifiky výzkumu konfliktu, popisuje metody výzkumu konfliktu, globální a regionální instituce zaměřené na řešení konfliktů v mezinárodních vztazích, zabývá se problematikou předcházení mezinárodních konfliktů a v neposlední řadě i víceúrovňovou diplomacií jako pokusem o systémové řešení konfliktů a jejich prevence.

Studie přináší ucelený přehled o nejdůležitější zahraniční literatuře zabývající se obecně konflikty, ale také o empirických výzkumech. To učinilo z uvedené práce dobrý základ dalšího studia daného tématu.

Při následující práci na dané problematice doporučuji autorovi zaměřit se na slabá místa současné teorie mezinárodních konfliktů. Za ty lze například pokládat:

1. Ne vždy dostatečná orientace autorů ve filosofii, což při obecné definici pojmů může vyznět rušivě. Například příčiny nejsou podmínky. Totéž platí o politické filosofii, která například rozlišuje autoritativní a totalitní režimy. Úcta k jasným definicím pak vede k tomu, že se pojmy jako válka užívají ve zcela přesném významu, bez sklouzávání k metaforickému používání daného výrazu. Pak by také nebyly možné spory, zda ten či onen konflikt je politický nebo etnický: i etnické konflikty využívají politické nástroje; i ryze politické konflikty usilující o posílení či získání moci mohou předstírat hodnotovou orientaci či prostřednictvím racionalizace přesvědčit aktéry o tom, že spor vedou například jen a pouze o zájmy etnika či o lidská práva – ne o osobní moc *an sich*.
2. Současná teorie konfliktů věnuje malou pozornost právnímu rámci řešení sporů. Mezinárodní právo vytváří základní rámec prevence i řešení mezinárodních konfliktů, a to jak v pozitivním, tak i negativním smyslu. Diskuse týkající se humanitární intervence například mezi představiteli realistické a anglické školy či koncepce odpovědnosti chránit (*responsibility to protect*, R2P) patří bezesporu k hledání hranic možností řešení konfliktu. Totéž také platí o pojmu „mezinárodní společenství“.
3. Teorie mezinárodních konfliktů se v případě institucí zaměřuje více na jimi proklamované hodnoty a mnohem méně na pravidla jejich fungování. Jak Charta OSN, tak i Washingtonská smlouva NATO či Lisabonská smlouva Evropské unie přesně vymezuje způsoby rozhodování o bezpečnostní politice, přičemž i tato pravidla jsou výrazným limitem jak preventivní

diplomacie, tak i řešení knoflíků. Pravidla kolektivního rozhodování se často vzpírají jednoduchým formálním modelů řešení konfliktů.

4. Teorie mezinárodních konfliktů v aktuální podobě povětšinou pracuje s příliš abstraktním vymezením konfliktu odtrženým od reality mezinárodní politiky. Proto nedokáže odpovědět na prostou otázku, proč se například podařila prevence vyostření konfliktu v Makedonii a zatím se nedaří v Sýrii. K podstatě každého významnějšího konfliktu v globalizovaném světě patří jeho „internacionalizace“, přesněji řečeno zaangažování vnějších sil. Vstoupí-li do konfliktu na protikladných stranách velmoci, jak je tomu například v současné Sýrii, pak je nalezení diplomatického či vojenského řešení sporu podle formálních teoretických zásad mnohem obtížnější než tam, kde se neprotínají významné zájmy mocností. V popřípadě zaangažovanosti velmoci v konfliktu významně klesají možnosti mezinárodních organizací – jak tomu bylo například OSN v době bombardování Jugoslávie či v případě Africké unie v době bombardování Libye.
5. Sociální komplexnost konfliktů vede často k tomu, že prevence či řešení jednoho problému může zapůsobit problémy jiné. Dnes již klasickým příkladem jsou výsledky budování míru v Afghánistánu, ale i „řešení“ problémů Libye.

* * *

Uvedená studie *Súčasný problémy výskumu medzinárodných konfliktov a ich riešenia* odpovídá požadavkům kladeným na habilitační práce. Doporučují proto přijmout ji k obhajobě a po úspěšném absolvování této obhajoby navrhuji udělit PhDr. Rastislavu Kazanskému, PhD. vědecko-pedagogický titul docent pro studijní obor 3.1.5 Medzinárodné vzťahy.

Praha, 2. ledna 2014

prof. dr. Oskar Krejčí, CSc.

UNIVERZITA MATEJA BELA v Banskej Bystrici Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov
Došlo dňa: 21. 03. 2014
Č. záznamu: 5912/2014
Č. spisu: 142/2014
Počet príloh: